

Kapitalistična kriza v očeh borznega načelnika

socialiste ni povedal nič novega.

New York, N. Y. — Simons, edesnik newyorške borze, je dal veliko jasnejšo sliko o finančnem položaju, pred katerim se nahaja kapitalistični go-darski sistem, kot jo je po-Hooverjev odbor o novih go-darskih izjemah. Ta dnja analiza položaja pred-whampahirekim bankirskim-nstvom, sugerira, da je blizo-n, ko postane rezerva ali pre-ank kapitala svetoven in da-ko trgov dolžnikov, da ga po-tnjejo. Take razmere bodo-islile na socialno in politič-izravnavo dalekosežnega po-na.

Simmons se peča s kampanjo-opravičenju spekulacije z-licami, ki se zdaj napada v-ngressu in zunaj njega. On-trudi dokazati ljudstvu, da-izne spekulacije niso igranje-denar, ampak so fundamen-tna posledica kapitalističnega-zvoja. Ampak, kar je bilo-za podžiganje — stimulant-mladih letih kapitalizma, je-rup zanj na njegova stara-za.

Ko se je kapitalizem razvil-starega fevdalnega reda, je-kapital redka priklazen. Mo-žnost za hitro razvijanje indu-rijalizma je bilo odvisno od-iranja kapitala, da vporabi za-bavo novega orodja in novih-rov moči. Možnost po velikem-ekulativnem dobičku je daja-potrebno netivo.

To se je večinoma zgodilo-ed par narodi na zapadnem-režju Evrope. In sicer stop-e na Holandskem, v Ang-liji, Franciji in Nemčiji. V teh-želah se je nakopičeval kapil-al, da ga je bilo več kot so ga-otrebovali. Ampak to ni na-šilo trgov po kapitalu, kajti-le so velike pokrajine, vtev-Družene države, ki so bile-čne kapitala. Evropejski up-ki so zalagali ostali svet s ka-pitalom. Posledica tega je bi-la, da spekulacija ni nikdar-do-gla stanja kronične mizrice.

Ampak, ko se je iz Druženi-h-rav razvila velika upniška si-se, je položaj kapitalizma iz-remeil. Nekaj časa se je zde-lo, da ta izprememba samo po-ni, da se finančno aredišče iz-dondona preloži v New York-delo se je, da je Evropa zaradi-pjne siromašna in je pri-na-na beraško palico, toda iz-oljšanje gospodarstva položaj-v Evropi je izpremenilo iz-de-v v bodočnost. Simmons-ravi:

"Medtem so si evropejske de-le opomogle od vojne škoda od-znih stopnic in so zopet po-ale upnice narodov. Preje bi-evropejski kapital, ki je bil tam-dveč našel trg v New Yorku,ti New York je bil trg dolž-ikov. Danes pa Evropa in A-erika gleda po takih trgih-olžnikov za svoje preostanke-kapitala."

V tem času bo cena domačih-rednostnih papirjev in vred-ostnih papirjev drugih upni-kih narodov še rastle pod pri-škom, da se išče nov vložni ka-pital."

Tu je še veliko polje, ki išče-ložni kapital, ampak je pokra-ne se hitro izpreminjajo v po-trajine, ki imajo preostanke ka-pitala. Zdaj še stopa vprašanje-ospredje, ako ves svet lahko-porabi preostanke kapitala, da-producira. Ako je to nemogoče,redaj spekulacija postane kro-nična, povzročajoča socialno ne-ladost in nepoko, ki ostane-ta, dokler se gospodarski sistem ne-izpremeni v korist delavcev. V-činoma potrošijo svoj zaslu-ek za svoje življenske potreb-čine.

Simmons opozarja, še na dru-ge prikazni nestalnosti in nesa-

Petletna pogodba za te-sarske delavce v Chicagu

Ta petletna pogodba krije tudi stavbinski program za sve-tovno razstavo.

Chicago, Ill. — Organizirani tesarski delavci v Chicagu bodo skozi prihodnjih pet let zaslu-žili po trinajst dolarjev na dan. Ta mezna lestvica stopi v ve-ljavno s dnem prvega oktobra. Betonaki delavci bodo prejeli-ravno tako mezdo. Stavbinski-težaki so tudi sklenili pogodbo-za eno leto in njih dnevna me-zda bo \$7.80. Mezda se jim po-viša za sedem centov in pol na-uro.

Pet let trajajoča pogodba-vključuje tudi stavbinski pro-gram za svetovno razstavo, ki-se bo vršila v letu 1933. Zelo-zostavinski delavci so ne-davno sklenili pogodbo za \$18-dnevnega zaslužka. Bili so šti-ri dni na stavki, preden je po-djetnike minila trmoglavost.

Kitajska prirga stike s Sovjetsko Rusijo?

Kajšek je za odpoklicanje diplo-matov.

Nanking, 13. jun. — Kitaj-ska nacionalistična vlada se po-vestuje glede popolnega diplo-matičnega preloma s Sovjetsko-unijo. Predsednik Kajšek in zu-nanji minister C. T. Vang pri-poročata takojšen prelom s Mo-akvo iz razloga, ker smatrata, da je iz ugrabljenih dokumentov-v sovjetskem konzulatu v Har-binu dovolj dokazano, da so so-vjetski zastopniki na Kitajskem-v zvezi s "kristjanskim" gene-ralom Feng Juihsiangom kovali-načrte za vstajo proti kuomin-tangski vladi. Drugi člani vade-svetujejo, da se o prelomu ne-govori in da se odnošaji s sovj-e-ti postavijo na trdnjšo bazo.

Poljski škof izval izgrede proti židom.

Varšava, 13. jun. — Dijaški izgrede proti židom v Lvovu so se zdaj obrnili proti vladi, ko je bilo večje število dijakov areti-ranih. Izgrede so nastali na praznik Tolova, ko so bile ne-kere židovske dijakinje obdolže-ne, da so se žaljivo izrazile o ka-toliški procesiji. Klerikalni listi-so takoj začeli hujskati proti ži-dom, pravi izbruh je pa prišel, ko je katoliški škof v odprtem-pismu v časopisu napadel žide. V teku izgrede so klerikalni di-jaki demolirali opremo v židov-skih šolah, sinagogah in v ured-ništvu židovskega lista. Ko pa-je energično nastopila policija,se je jeza klerikalcev obrnila-proti policiji in sodnikom. Zda-žavajo, da mora biti policijski-načelnik v Lvovu odstavljen.

Gorkij na kongresu bezbož-nikov.

Moskva, 13. jun. — Pisatelj Maksim Gorkij je včeraj žel-burne ovacije, ko je stopil na o-der in pozdravil delegate kon-gresa ruskih bezbožnikov (atei-stov), ki se zdaj vrši v Moskvi. Več članov sovjetske vlade in drugih komunističnih voditeljev-je med delegati.

novitnosti in negotovosti v do-mači industriji in trgovini. No-ve industrije delajo konkurenco-starim verižnim trgovinam, vložnim trdom itd. On pravi, da se hitro izvrši na stotine ta-kih izprememb in to je opaziti-v cenah delnic, ki se nanašajo na-to, koliko bodo prinesle zdaj in-koliko v prihodnosti.

Vse to pa pomeni, da se ka-pitalizmu šibe kolena pod svojo-lastno butaro.

47 delavcev v Gasto-niji obtoženih umora

24 stavarjev izpuščenih; med obtoženih umora policijskega načelnika je tudi ena ženska.

Gastonia, N. C. — Izmed 71-stavkujočih delavcev, ki so bili-zadnjo soboto in nedeljo areti-rani na obtožbo nameravanega-umora, je bilo 12. junija 24 iz-puščenih, ko so dokazali, da ni-majo nobenih zvez s streljanjem-na policaje dne 7. junija. Pridr-žanih pa je 47 delavcev v zapo-ru in od teh je trinajst obtože-nih umora, ostali pa namerava-nega umora; med obtoženci u-mora je tudi ena ženska.

Obtoženci so večinoma tekstil-ni delavci iz Lorya, kjer nada-ljujejo stavko pod vodstvom Na-tional Textile Union, nove unije, katero so organizirali komuni-sti. Ostali obtoženci so organi-zatorji, ki so prišli največ iz-New Yorka.

Dne 7. junija zvečer je bil po-licijski načelnik O. F. Aderholt-obveščen po telefonu, da je pre-tep v teku v glavnem stanu-stavkarjev. Odšel je tja s štiri-mi policaji in ko je prišel v bli-žino, so počili strel iz teme. Vseh pet je obležalo na tleh. Na-čelnik Aderholt je umrl drugi-dan. Ostali so v bolnišnici in naj-brž okrevaajo.

Stavka čevljarjskih de-lavcev se širi

Na stavki je nad dvanaest tisoč delavcev. — Odpomočni od-bor odprl dve novi kuhinji.

Boston, Mass. — Stavka čev-ljarjskih delavcev v tem mestu in-okolici prehaja že v deveti de-den, toda nobenega izgleda ni, da bo kmalu poravnana.

Stavkarji se še vtrajno drže-pri svojih zahtevah, kot izjavlja-Ernest Henry, predsednik organizacije, vendar pa tudi-podjetniki ne drže križem svo-jih rok. Za boj proti stavkar-jem imajo določeni poseben ak-lad, ki ga uporabljajo za pri-dobitev omahljivcev, ki se poja-vijo v vrstah stavkarjev. Čev-ljarske družbe pošiljajo k tem-svoje agente, da jih nagovarja-jo, naj se podajo nazaj na delo. Pri-tem jim obetajo vse mogoče re-či, samo da bi jih pridobili za-svoje namene. V gotovih kro-gih se vzdržuje govorica, da imajo kompanije v skladu za-pobijanje stavke skoro po mil-li-jona dolarjev. Večina stavkar-jev, katerim se približujejo kompanijske agente, ni bila ni-pri pred stavko organizirana, za-to mislijo zadnji, da bo med te-mi njih posel najlažji.

Stavka se je sedaj razširila in-dosegla mesto Lowell, ki je 25-milj oddaljeno od Bostona. Vo-ditelji stavke v tem mestu so ta-koj, ko so zvedeli za to novico, sklicali sejo, na kateri so skle-nili, da se pošlje unijske urad-nike v Lowell, da organizirajo-stavkarje. Unijski uradniki v-Bostonu izjavljajo, da se v tem-mestu ni niti enen stavkar iz-neveril in se podal v vrsto stav-kokazov.

Aretacije stavkarjev so na-dnevem redu. Pred par dnevi-je bilo aretiranih nad petdeset-stavkarjev v Chelsea, ko so pi-ketirali tovarno, v kateri je bila-napovedana stavka. Policija tu-kaj, kakor povsod drugod, kjer-je v teku stavke, igra v roke-podjetnikom in uganja razna-nasilja.

Mnoge unije v tej državi so-organizirale odpomočno akcijo. Te dni sta bili zopet odprti dve-novi kuhinji, kjer se stavkarjem-deli juha in druga hrana.

Ubila duhovna, obojena na-smrt.

La Paz, Bolivija, 13. jun. —Mias Adelaida Alaija je bila da-nes obojena na smrt, ker je u-morila katoliškega duhovna E-milio Rosillo. O motivu umora-ne poročajo.

PODROBNOSTI GLEDE DOGOD-KOV V GASTONIJI

Zdi se, da se zgodovina ameri-škega delavskega gibanja zo-pet ponavlja v Gastoniji.

Gastonia, N. C. — Vsi odbor-niki Narodne unije tekstilnih-delavcev (Nat. Textile Workers-Union) in Delavske mednarodne-pomoči (Workers Intl. Relief) se nahajajo v zaporu obtoženi-umora. Z njimi vred je obtoženih-in v zaporu 65 loryaskih stav-karjev zarote, da izvrše umor,ko je policija udrila v šotorišče-stavkarjev blizu Loryeve to-varne v Gastoniji. Obe imeno-vani organizaciji sta pod vo-dstvom komunistov.

Načelnik policije je bil ustre-ljen, neki drugi policaj težko ran-jen, dva policaja in organiza-tor pa obsojen, ko so stavkar-ji branili svoje šotorišče.

Ranjeni unijski organizator-je Joseph Harrison iz Passaica, N. Y. V šotorišču so živeli stav-karji s svojimi družinami, ki jih-je tekstilna kompanija izgnala-iz svojih stanovanjkih hiš.

Vai stavkarji in njih družine-so bili spoden iz šotorišča, bli-žnje gozdiče so pa preiskali po-stavkarji in onih, ki s njimi simpatizirajo. Tipično južno-razburjenje je nastalo v Gasto-niji. Lokalni tisk čuva proti-stavkarjem in zahteva daritve-no jagnje. Proti stavkarjem se-čeva drhal, ki ne pozna nobene-razsodnosti in milosti napram-onemu, proti kateremu je na-čevana.

Governor Max Gardner je od-klonil apel za vojaško pomoč. Zaprte voditelje stavkarjev so-iskrivi odpeljali proč, da ne pri-dejo v roke načevani drhall. Fred Beal, unijski odbornik, je-obtožen od policije, da je odgo-voren za streljanje.

Vsak, kdor je imel količkan-soli v glavi, je pričakoval, da-mora priti do nepokoja in spo-pada med stavkarji in policijo. Ščevanja policije je bilo do-sti. Vrste piketov so bile razdr-že in razredčene. To se je zo-godilo skoraj vsak dan. Pri tem-se je udrihalo s kolkmi po delavcih. Družine stavkarjev so bile spo-dene iz kompanijskih stanovanj-na cesto. Veleporota je preisko-vala nasilna dejanja, pa ni mo-gla izslediti krivcev.

Stavkarji so se zadržali mir-no in njih voditelji so jim pri-poročali, naj vtrajajo v stavki. Odkar je bil razdeljen stari glav-ni unijski stan, je unija zgradi-la novega blizu starega in po-stavila šotorišče za družine stav-karjev. Netiva je bilo toliko, da-lahko najmanjša iskra povzroči-požar.

V petek zvečer, na dan stre-ljanja, se je obdrževal običajni-shod. Formalna se je vrsta pike-tov in korakala proti tovarni, ki-je pet blokov proč. Vrsta je bila-zmijena kot ponavadi. Nekaj-minut, ko so stavkarji zapustili-glavni stan, je prišel policijski-načelnik Aderholt s štirimi po-licaji k vhodu v šotorišče. Obika-li so šotorišče nekaj ur preje, pa-niso šli notri.

Ko so prišli drugič, so skuša-li iti notri s silo. Unijska stra-ža je zahtevala, da pokaže so-dniško tiralico. Policaj ni imel-nobene. Policijski načelnik je-skušal razborežiti straho, drugi-policaji so podili stavkarje pred-seboj. V tem trenutku je prišlo-streljanje, ki je končalo, da je-bilo pet zadetih.

Poročevalec Federaliziranega-tiska dostavlja k temu, da je ta-ska sodba o tragediji Otto Maso-na, lojalnega delavca v Lorya-jevi tovarni in ki živi nasproti šo-torišču.

Poročevalec federaliziranega-tiska niso dovolili obiskati zapr-tih stavkarjev. Ko je pognal-svoj avto na lice mesta, kjer se-je streljalo, je takoj protiunij-

Formalno povabilo Mac-Donald v Washington

Novi ameriški poslanik dobil na-vodilo, da takoj obišče pre-mijerja.

Washington, D. C. — Pred-sednik Hoover je v sredo poslal-Charlesu G. Dawesu, novemu a-meriškem poslaniku v Londonu, ki zdaj potuje v Anglijo, ra-diogram s navodilom, naj takoj-po prihodu na svoje mesto ob-išče premijerja MacDonalda na-njegovem domu in ga formalno-povabi na konferenco v Wash-ingtonu. S tem bo vse urejeno-za sestanek. Kolikor je danes-znano, pride MacDonald v A-meriko enkrat proti koncu me-seca julija.

London, 13. jun. — Najno-vejše delo delavske vlade je bilo-imenovanje uprave za kraljevi-dvor. Jack Hayes, bivši policaj-v Londonu, ki je izgubil službo-za časa generalne stavke, ker je-pomagal stavkarjem, je bil vče-raj imenovan drugim komorni-ko, ki ima oskrbovati hišno op-ravo v kraljevi palači. Ben-Smith, po poklicu taksišofer, je-pa dobil službo blagajnika kra-ljevske palače.

Železniški strojevodje za skrajšanje delavnika

Zadovoljni niso le s akademič-nimi izjavami o potrebi kraj-šega delavnika.

Cleveland, O. — Strokovno-glasilo železniških strojevodij-ni zadovoljno s akademičnimi-priporočili za skrajšanje dela-vnika. List uvaža, da stroji vedno bolj in bolj izpodrivajo-ročno delo in nadomeščajo de-lavce v industriji, pa pravi: "Delavstvo ima še vseno nekaj-orodja, da se bojuje proti po-šasti, ki mu skoduje. Ena iz-med teh je zahteva po zniža-nju dnevnih delavnih ur. Skraj-šanje delavnega časa, vedno za-služka in zavarovanje zoper o-nemoglost na stara leta so ob-jekti, za katere se mora orga-nizirano delavstvo od sedaj na-prej bojevati z vsami svojimi-močmi."

16 oseb utonilo v Romuniji.

Bukarešta, 13. jun. — Velika-povodenj je nastala v okrožju-Swinesch na Sedmograškem in-po prvih vesteh je 16 ljudi izgubilo-življenje. Deroče vode so-poplavlje kmetije v širokem ob-segu in na tisoče glav živine je-utonilo. Prestrašeni prebivalci so-zbežali v hribe.

Govoreči film odzvel delo orga-nizmi: samomor.

New York. — Miss Helen-Moyer, stara 24 let in organizat-ka v kinematografu, je te dni-skočila skozi okno dvanaštega-nadstropja in obležala mrtva na-cesti. Nekaj dni prej je izgubila-službo, ko je avtomatična godba-v filmu izpodjedla njeno mesto.

Vlak ga ubil.

Chicago. — Frank Novak,star 62 let in lastnik krojaške-delavnice na 1815 So. 59. ave.,-Cicero, je v sredo padel pod ko-lesna vlaka v Lake Forestu, ki-ga je razmesaril.

ska drhal obkolila njegov avto,ker je imel na-njem newyorško-licenco. Izkazal se je, da je po-ročevalec Federaliziranega ti-ska. Dal je svojemu spremlje-valcu Jes Sluaghterju navodilo,naj napravi fotografske slike-o prizoru.

Takoj so se ju prisilili, da sta-moralna nazaj v avto in dva obo-rožena šerifova deputita sta ju-spremila na policijsko postajo. Tam so ju izprašali vsakega po-sebej in ju obdržali v zaporu za-več kot eno uro, med tem časom-so pa preiskali avto od tal do-vrha. Našli niso nič nevarnega-razen tehnične opreme, pa so ji-ma pokazali pot iz okraja Gas-tona.

BROOKHART NA-POVEDAL VOJNO STARI GARDI

Farmarski rebel odgovoril Hoo-verju, da pri prihodnjih volit-vah pojdajo farmarji s tret-jo stranko, Borah zahteva ta-kojšen konec izrednega zase-danja kongresa.

Washington, D. C. — Smith-W. Brookhart, republikanski-farmarski senator iz Iowe, ki je-v zadnji predsedniški kampanji-agitiral za Hooverja, potem ko-je pustil na cedilu svoje progre-sivne prijatelje, je v sredo izja-vil v senatu, da je izgubil zadnje-upanje, da bi republikanska-stranka pomagala farmarjem. Priznal je, da je bil prevarjen: Hoover in njegova stranka sta-prevarila farmarje in pri kon-gresnih volitvah prihodnje leto-se morajo farmarji obrniti k-progresistom in pri predsedni-ških volitvah v letu 1932 morajo-izvoliti progresivnega kandida-ta predsednikom, če hočejo res-dobiti odpomok.

Brookhart je v svojem govo-ru odgovoril predsedniku Hoo-verju — ki je prejnil dan na-padei farmarske senatorje, da-savičujejo farmaki zakon — da-Hoover sam zavlačuje in nihče-drugi, ker pritiska na kongres-za tak zakon, kakršnega on ho-če in kakršnega hočejo imeti izko-riščevalci farmarjev, ne pa ta-kega, ki ga potrebujejo in za-htevajo farmarji.

Brookhart je rekel, da bo se-nat vsakekar prišljen sprejeti-Hooverjev farmaki načrt brez-nagradne klavzule, kajti vsak-drugi zakon bi bil vetinar; kon-gres bo prišljen udati se. Far-marji izgube bitko, ker so bili-prevarjeni, toda ta šola jih nau-či, da si bodo znali pomagati pri-prihodnjih volitvah.

Drugo bombo je vrzel senator-Borah, ki je dejal v zbornici, da-je najbolje, če kongres takoj za-ključi izredno zasedanje, ne da-bi čakal na sprejete farmake-odpomoki in še manj na sprejete-carinske zakone, ki se sestav-lja v interesu velikih tovarnar-jev in ne v interesu farmarjev. Borah je ljuto kritiziral celotno-revizijo carinskih tarifov. On-je iniciral izredno zasedanje-kongresa samo v svrhu odpomo-či farmarjem, ni pa pričakoval,da se zakonodajni program pre-tvori v odpomoč finančnim in-industrijskim magnatom s vi-soko varstveno carino.

Zoganje s farmako predlogo-se bo nadaljevalo še nekaj dni. Cim nižja zbornica ponovno za-vrže debenturno klavzulo, ki je-bila drugi sprejeta v senatu, po-jde predloga drugič pred kon-ferenčni osek in od tam spet-nazaj v senat. Medtem se v o-bema zbornicah kavajajo radi-carine, prohibicije, ljudskega-štetja, nove naseljske postave-in vseh mogočih drugih stvari.

Cappellini dobil legalno bitko.

Seranton, Pa. — Legalna bit-ka, ki sta jo začela Rinaldo-Cappellini in Thomas Lavelle, da-prideta njuna imena na glasov-nico premogarske organizacije-v prvem distriktu kot kandidata-za predsednika in tajnika, je bila-na sodišču izvojevana v prilog-tožiteljsma. Oba sta bila dis-qualificirana po odloku pred-sednika Boylana, ker nista bila-nominirana po petnajstih loka-lnih premogarske organizacije, toda sodnik McLean, pred kate-rim se je vršila obravnava, je-odločil, da je bilo Boylanovo po-stopanje nepravilno.

Ako bo distriktni izvršni od-bor upošteval sodniški odlok, tedaj bo Boylanov protikandi-dat za distriktnega predsednika-Cappellini. Ta distriktna or-ganizacija šteje 55.000 članov in-je največja v rudarski uniji-Cappellini je bil že predsednik-tega distrikta, toda pred meseci-je resigniral radi nesoglasja s-drugimi voditelji v odboru or-ganizacije.

Konvencija Hrvatske Bratsko Zajednice

Volitve konvenčnih odbornikov. Izvoljeni štirje narodnjaki in eden prosvetaš. Burna razpra-va glede članikarjev in dvo-rane.

St. Louis, Mo. (Izvirno poro-čilo Prosveta.) — Tretja seja-konvencije je bila otvorena v-torek 11. junija ob devetih ju-traj. Čita se zapisnik prve in-druga seja in oba sta sprejeta-s malimi popravki. Poverilni od-bor konstatira, da je prisotnih-252 delegatov in gl. odbornikov.

Na dnevnem redu so volitve-nadaljnih konvenčnih odborni-kov. Otvorjena je nominacija-kandidatov za prvega podpred-sednika. Nominacijo sprejmejo-A. Mulch od narodnega bloka, M. Kralj od prosvetnega bloka in N. Hinić od progresivnega-bloka. Volitve izpadejo: narod-ni blok 126, prosvetni 44 in pro-gresivci 81; izvoljen je bil Mulch-iz St. Louisa, delegat narodnega-bloka.

Nominacijo za drugega pod-predsednika sprejmejo Šimun-Cugura iz Portlanda, Ore., od-narodnega bloka, F. Sneler, pro-gresist in J. Bezić, prosvetaš. Glasov so dobili: Cugura 127, Sneler 87 in Bezić 38. Izvoljen-je bil narodnjak Cugura.

Gl. predsednik Anton Gazić-nato izpovedoval par ostrih be-sed in izročil klavido novoizvo-ljenemu konvenčnemu predse-dniku J. Čičiću. Čičić vzame svoje-mesto in se zahvali delegaciji za-izvolitev, potem pa odpre nomi-nacijo za kandidate konvenčne-ga tajnika. Nominacijo sprejme-ta prosvetaš J. Kováč iz Cleve-landa in narodnjak G. Moše; progresist A. Blašković odklo-ni. Rezultat glasovanja: Kováč-132 in Moše 119 glasov. Izvoljen-je bil prosvetaš Kováč za tajni-ka konvencije.

Sledi nominacija za drugega-tajnika konvencije, ki jo sprej-mejo: progresist G. Mašlac, na-rodnjak G. Rozanković in pro-svetaš A. Svalić. Izid volitev: prvi 100, drugi 117 in tretji 31. Mašlac in Rozanković gresta v-oaje volitve in oba dobita vsak-po 124 glasov.

Otvori se četrta seja ob dveh-popoludne in se vrše druge o-je volitve med Mašlacem in Ro-zankovićem s rezultatom: prvi 124 in drugi 129. Izvoljen Rozanko-vid od narodnega bloka. Nomi-nacija za drugega pomočnega-tajnika so sprejeli: progresist-M. Mešić, narodnjak J. Tomac in prosvetaš J. Krivačić. Glaso-vi: prvi 102, drugi 126 in tretji 26. Ovi volitve med Mešićem in-Tomacem s rezultatom: Tomac-131, Mešić 121. Narodnjak To-mac izvoljen.

S tem je bil konvenčni odbor-izvoljen. V njem so štirje naro-dnjaki, eden progresivec (komi-nist) in eden prosvetaš. Ako se-ne bodo progresivci in prosveta-ši zedinili, bodo narodnjaki (ki-so obenem klerikali) smagali na-celi erti.

Na dnevni red je prišel po-slovnik konvencije, ki vsebuje 18-točk. Poslovnik je bil s nekat-eimi spremembami sprejet. Zbora se od osmih do poldne-in od dveh do šestih dnevno, ra-zen v soboto, ko se zbora samo-predpoldne.

Konvenčni predsednik nato i-menuje razne odbore: odbor-treh za tisk, odbor šestih za proš-nje in pritožbe, odbor petih za-pregledanje knjig, odbor petih-za resolucije, odbor petih za pla-če. Odbor za pravila je izpuščen,ker bo to točko zastopal gl. odbor. Časnikarji, ki zastopajo "No-vi Svet", "Radnik" in "Kanad-ski Glas", so predložili protest-proti izjavi gl. predsednika Gazi-ća na prvi seji, radi katere se-čutilo užaljene. Razvila se je-burna debata, tekem katere je-Petrak, urednik "Zajedničara,"-glasila HBZ, krepko zagovarjal-časnikarje in pobijal stališče gl.-predsednika. Končno je bil spre-jan.

(Daje na 2. strani.)

OPAZOVANJA

Osemindeset let.

V Ameriki se sklepajo pogodbe za 99 let. Nič več in ni manj, samo devetindesetdeset. Včasih kakšni sodniki obsoadi koga na 99 let ječe. V svetu se arendnem veku, ko so ljudje "vse znati", je bila navada, da se je kdo zavezal "pred Bogom za toliko časa, dokler bo svet stal."

Pred nekaj dnevi je bila v Parizu podpisana pogodba, na temelju katere se je Nemčija obvezala, da bo plačevala vojno

V 58 letih prav lahko izgine Nemčija s površja Evrope, izgine Francija, izgine Anglija in izginejo vse druge dežele. Prav zaprav bi morale izginiti! To se razume: politične stavbe, kakršne so danes, ljudstva ostanejo, ker ne morejo izginiti nikamor, razen če se kontinent poraze. Te bojazni pa ni treba. Znanstveniki nas zagotavljajo, da sto milijonov let smo lahko brez skrbi.

V prihodnjih dvajsetih letih

do leta Gospodovega 1989.

Človeška naivnost je neizčrpna, povz vse drž in pero vse podpisje. Saj ni še deset let tega, kar so slavni konferenčniški v Parizu dekretirali, da mora Nemčija plačati sto milijard zlatih mark. Totiko zlata ni na vsem svetu, rasen č je v zemlji. Tudi ali nemčija se nima

aka pogodba ležala v nekem novem muzeju, kjer bodo shranile vse take listine kot dokumente naivnosti in stupidnosti bodočim rodovom v občudovanju. Ležala bo zraven versajske pogodbe in drugih krivičnih paktoev iz istega leta, aploh zavržena kup pogodb, ki se danes smatra

dosti brigali odkod pride zlato. Nemčija ga že dobi. Od tistega časa so se dvakrat ali trikrat zelo premislili: sto milijard se je stajalo na štirindvajset. Tolklo v kratkih desetih letih. Doseminpetdeset let pa je dandanes že lepa doba. Priznati je tudi treba, da se dandanes sučejo dogodki s čudovito naglase. Naj vsakdo pogleda petnajst let nazaj! Kdor je danes star 50 let — in to je danes povprečna starost človeka v civilizirani deželi, ki je prišla v tolikem času — lahko zabeleži več izprememb in preobratov v svojem življenju kot jih je mogel njegov stari oče v sto letih veljavna. Kdor se smeje, naj prošim, pogleda na kupček papirja, ki danes leže v muzejih samo za spomin.

Nemčija ima plačevati o pravilno 58 let, Francija ima pobirati milijone 58 let in plačevati milijone Ameriki toliko let. Ko bodo možje čez 58 let pogledali na dotične zarjave papirje, ne bodo niti vedeli, kaj so narekovalci teh števil poklopili, še manj kaj so pravzaprav hoteli s takimi dokumenti.

Ali danes je tako. Nekaj treba zapisati in podpisati. K pa bi gospodje visoki razbojnik počeli, če ne bi imeli konfere

V obrambo inozemcev

pa	proti tujcem in podal dokaze.	
ni.		
do-	V kongresu se razpravlja o 10 večjih juž. mest:	
je,	novi sorazmerni razdelitvi man-	Jacksonville 74
o-	datov v poslanski zbornici	Atlanta 115
ča-	Kakor znano, ustava določa, da	Little Rock 30
nje	more število poslancev odgovar-	Macon 22
	žati številu prebivalstva v ka-	 25

javni životni predviđanja iz, koje se razmerje med prebivalstvom stalno menja, treba od časa do časa na podlagi ljudskoga šteta preurediti voline okraje. Senator Sackett je predlagao, da bi se število inozemcev izključilo iz štetja, ker bi imelo za posledico, da bi države, kjer je mnogo inozemcev, dobile manj pooblastev. Valad tega predloga	Savannah 31 Nashville 39 Houston 72 New Orleans 111
--	--

(Naša opomba: Zgornje število dokazuje, da ameriški veleposlani, kjer inozemci in jeroški sploh prevladujejo, in je sorazmerno manj umorjen kot ameriška mesta, kjer tu

se je razvila obširna debata o dobrih ali zlih kakovostih inozemcev in zlikih senatorji so sveda premislili stare predod-

ke. Pri tej priliki je senator Walsh iz Massachusetts odgovoril na očitke, da inozemci izkazujejo več zločinatva kot splo-

šno prebivalstvo in da so bili "alekerji" tekom vojne, t. j. da se niso hoteli bojevati za Združene države. Senator Walsh je odgovoril s dejstvi, povzetimi iz statistike. Ker se tolkotrkar ališilo in citalo taki očitki proti bo tukaj rojenih Amerikan jam od podatkov, ki sem jih s čas dobil od poročila vojne prave (prevost marshal):

1. Inozemci, registrirani do 31. avgusta 1914: 1. Registrirani

Inozemcem, je vredno, da tu po-
navljamo nekoliko dejstev, na-
vedenih od gubernika.

Inozemci in sločinstvo.

"Kaj so vaše pritožbe proti
inozemcem?" — je vzkliknil se-
nator Walsh. "Zakaj sedaj sku-
šate prevrniti stališče, 140 let
stare?" Mar zato, ker inozemci

ni bi delavci? Ne. Mar zato, ker ni bil pokoren zakonom? Ne. Navajam nekoliko statistik in naj ne bo zamere s strani senatorjev iz južnih držav, kajti jaz uporabljam te statistike samo v svrhu, da pokažem, kako je poravnano neupravičeno in krivično njih inozemcev, ne vstevši vrnih inozemcev 33.

2. Ameriški državljani, registrirani do 11. septembra 1918: Registrirani Amerikanci 8,9 808. Amerikanci, ki so bili oščeni ali ki so dobili nižji borov razred 5.684.533. Odo-

obtoževati kako državo ali skupino ljudi potem statistik, ki kaže dokazujejo več sloinativ v eni pokrajini kot v drugi.

"Roger W. Babson, provrsnatistatistik, podaja sledeče podatke glede umorov v svojem poročilu dne 8. aprila. Ti podat-

in ki so bili nabrani od dr. Frederick L. Hoffmana od Babson Instituta:

6 največjih mest:	Brojnost zaposlenih
1. New York	100,000
2. Chicago	80,000
3. Los Angeles	70,000
4. San Francisco	60,000
5. Boston	50,000
6. Philadelphia	40,000

Detroit	228	16.6
Chicago	496	15.8
Cleveland	134	13.3
Philadelphia	182	8.8
New York	401	6.7
Los Angeles	70	4.7
10 večjih juž. mest:		
Memphis	115	60.5
Birmingham	122	54.9

Ivan Jontez: SMOLA V LJUBEZNI

Dragi prijatelj!

Nekoč — v tistih časih, ko sva stanovala skupaj v tisti značilni podstrešni sobici na Devetnajsti cesti — si iztaknili v predalu tiste črvice pisalne miške moj "dnevnik ljubezni" in radoveden kot si bil, si ga odprl in vtaknil vanj Tvoj dolgi nos. Ko si s pregrešno površnostjo prelistoval te malce orumenele liste, na katerih je napisana zgodovina mojih ljubezni in z njimi združenih srčnih bojov in težav, se je Tvoj pogled ustavil na sledečih vrsticah:

26. julij, 1925.

Po dolgih, mračnih dneh brezplodnega žalovanja in črnega obupa, ki so sledili solnčnim dnevom sreče, ki sem jo užival ob strani nepozabne Ančke, se je nebo zjasnilo in solnce zopet sijalo na čisto mojega življenja. Samo zdi se mi, da je prekasno posijalo, kajti danes je zadnji dan mojega bivanja v domovini in jutrišnji dan me bo našel že na potu v mrzlo tujino.

Sinoči mi je zaupala Rozika sladko tajno — da me ljubi. Tudi jaz sem ji rekel, da jo ljubim, in nisem se zlagal, kajti res jo ljubim, dasiravno ne tako goreče, kot sem ljubil Ančko, ki

me je tako grdo prevarala. Potem sva si padla v objem in smehljajoča se luna je bila edina priča najini sreči.

Bogve ali bom imel kaj več sreče v tej novi ljubezni, kot sem jo imel v dosedanjih ljubeznih? Ali pa bom le za eno razočaranje bogatejši? —

Maj, 1926.

Ob luninem svitu rojena ljubezen je mrtva. Rozika ni nič boljša od Ančke! Sicer pa — saj so vse enake! Ženske so res take! — kot je rekel naš župnik, ki je vedel kaj govori. Zakaj mu nisem verjel. — Je že hudič, če ima človek smolo v ljubezni, kot jo imam jaz! —

Ko sem prišel domov, si me zaprosil, da Ti povem kaj več o ti "polnočni ljubezni", kot si se izvolil izraziti, toda jaz nisem hotel ugoditi Tvoji prošnji. Objubil sem Ti pa, da ti povem kaj več ob drugi priložnosti in danes hočem izpolniti dano obljubo. Evo Ti, prijatelj, moje zgodbe.

Bilo je na predvečer mojega odhoda v Kanado. V prostorni družinski sobi naše hiše se je zbralo več fantov in deklet iz naše vasi, ki so prišli, da se poslovijo od mene. Med navzočimi sta bila tudi Medenov Jaka z njegovo neločljivo družico — harmoniko, in njegova sedemnajstletna sestra Rozika.

Predno nadaljujem, naj poskusim opisati ta kmečki biser; toda ni se Ti treba bati, da bi bil moj opis Rezikinih čarov in mikavnosti predolg ali pa popoln. Daleč od tega! Poskušal Ti bom podati površno sliko te deklice v par vrsticah.

Postave je bila bolj majhna, toda lepe. En sam pogled na njene krasne oblikovane nočice in na rahlo zaokrožene oblike njenih bokov, ramen in prsi je zadostoval, da se je v tebi vzbudila pregrešana želja, da bi mogel priviti k sebi njen krasni stas in jo poljubiti. Njen družestni obrazek so obkrožovali bujni, svilnomenki kodri, kostanjeve barve in izpod njenega visokega čela je gledalo v svet dvoje prekrasnih rujavih očes. Ki sta znala pogledati tako neizkrijljivo milo, da ti je srce vzdihlo kot struna na kitari.

Toda čas je že, da nadaljujem. Rekel sem, da je Jaka privlekel s seboj harmoniko in kjer je godel v hiši, tam se tudi pleše. Tudi pri nas se je plesalo kot za stavo in naravno, da midva z Roziko nisva delala izjemo.

Takaj bodi omenjeno, da do tedaj nisem nikdar resno mislil na Roziko, akotudi se mi je padla. Temu je bila kriva nezvesta Ančka, katere slika je bila še vedno globoko utisnjena v mojem srcu. Šele te noči, ko sem jo držal v objemu ter plesal

z njo, se je v mojem srcu prebudil nekaj, kar je bilo skoroda podobno ljubezni.

Blizu polnoči je že bilo in jaz sem stopil ven iz hiše, da se malo ohladim. Naslonjen na vrtno ograjo sem prisluškoval šušorenju mimo vrta belegačev potoka in šelestenju drevesnih listov, naslajajoč se ob pogledu na spečo pokrajino, ki se je kopala v mehlem luninem svitu.

Zdaj mi je pa veter prinesel na uho otožne glasove fantovske pesmi "Adijo in zdrava ostani". "Adijo in zdrava ostani — nezvesta", sem šepnil predse in srce mi je objela tuga.

Polnoč je že davno minula, a jaz sem še vedno stal kraj vrta, s pogledom se poslanjajoč od znanih polj, livad, logov, vasic in od ponosnih skalnih orjakov, ki nalik veličastnemu vencu obkrožajo našo dolino ter otožno šepetali:

"Zbogom ti mojemu srcu toli milo rodni kraj, ki te tako pričačno ljubim!"

Ta hip se je nekdo narahlo dotaknil mojega ramena. Obrnili se sem ugedal Roziko, ki me je mehko nagovorila.

"Jože, ali ti je zelo hudo?"

"Hudo..." sem potrdil ter globoko vzdihnil.

"Tudi meni je hudo..." je komaj slšno šepetala. "Tako dolgočas se zdi, ko tebe ne bo več med nami..."

Začudil sem se njeni žalosti, ki je bila videti iskrena in polglasno govoreč sem jo vprašal:

"Pa ne, Rozika, da bi ti bil kaj več, kot ostali?"

"Oh, pa še dosti več!..." je dahnila ter uprta vame hrepenel pogled svojih krasnih očes.

Ta pogled je vžgal v meni ogenj nove ljubezni — ljubezni do nje. S tresočimi rokami sem jo prijel za roke ter jo povlekel k sebi, izprašujoč:

"Rozika, ali je mogoče?..."

Ali je resnica, ali samo sanjam? —

"Res, Jože!" je tiho zatrdila. "Jaz te imam rada, tako zelo rada te imam..."

Tedaj, prijatelj, sem pozabil na nezvesto Ančko, pozabil na cel svet in živel samo sedanjosti. Objel sem ljubljeno deklico, jo prijel tesno k sebi ter jo začel obšapati s poljubi.

Ko sva se uro pozneje razstala, mi je s pridruženim glasom govorila:

"Jože, zdaj verjameš, da te res ljubim — zdaj, ko sem vsa tvoja..."

"Verjamem dušica," sem ji zatrdil ter jo zopet objel. "In jaz ti prisegam pri vseh živih bogovih, da ti bom ostal zvest vedno in povsod kjerkoli se bom nahajal, koderkoli bom hodil bom vedno mislil nate in te — za večnih bogov naj me zadene, v temne globine. Naj se takoj pogreznem tisto minuto, ko bom prelomil mojo prislogo!"

Nakar mi je Rozika obljubila večno zvestobo, zatrjujoča, da bo prej sveta konec, ko pa njene ljubezni.

Sledečega dne sva se poslovila. Ob tej priložnosti je zdrknilo po licih par biserom slanih solzic (danes dvomim v iskrenost njenih takratnih solz; rad bi vedel, ali jih je privabila v oči; s pomočjo čebule ali oranžine lupine?) Moja žalost je bila iskrena; nered sem zapuščal to deklico, ki sem jo čez noč tako toplo vzljubil — toda moralo se je zgoditi tako.

In več kaj, prijatelj moj, se je zgodilo čez dobre pol leta? Rezikina ljubezen je shlapela v nič, da si se svet še ni — podrli!

V pismu, s katerim me je obvestila o smrti "polnočne ljubezni", med drugim piše:

"Oprostite, Jože, moji zmoti. Saj nisem vedela... Mislila sem, da Te ljubim — kako se človek včasih moti — — — Upam, da se ne boš jezil name, ker sem to — toda nehoti! — prevarila. Obenem želim, da bi skoro pozabil name — — —"

Tako, prijatelj, zmotila se je. In pred njo se je zmotilo dva tuceta drugih deklet, ki mi je vsaka zatrdjevala, da me ljubi, navsezadnje, ko se me je naveščala, je pa vsaka prisegla, da se je zmotila... Potem jim pa verjamem!

Rezika na njeno zadnje pismo nisem odgovoril, ker se mi je zdelo škoda papirja in črnila... Sploh sem prekinil vse zveze z domovino, katere hčerke žive v večni zmoti.

Se to: sinoči sva sedela Alice in jaz na klopi v tistem kottičnem mestnega parka, ki si ga ti imenoval "kottiček vzdihujočih". (Mimogrede: ali se jo še spominjaš — namreč Alice? Fletkan deklit, ni res?) Noč je bila lepa, topla, kot nalašč za ljubezenske izbruhe. Na nebu svezdice in tudi luna ni izostala. In dekle, ki ve, da so take noči zelo pripravne za razodevanje srčnih skrivnosti, je uporabila priložnost ter mi odkrila sladko tajno, — da me ljubi.

To pot se nisem dal ujeti. Rezika in tista dva tuceta deklet, ki so se zmotile, so mi bile prežive v spominu. Ne želim namreč, da bi Alice kdaj preklinjala svojo zmotu. Prijazno, toda odločno sem ji naznanil moj sklep: da želim, da počaka še tri leta; če bo po preteku te dobe prepričana, da se ni zmotila, bom pripravljen, da se zaljubim v njo. V nasprotnem slučaju — če se uveri, da se je zmotila — se seve ne bom poskušal zaljubiti.

Tako vidiš, me je Rezika vendarle nekaj naučila: namreč previdnosti.

In koncu naj še omenim, da skrivaj v arcu želim, da bi Alice prišla do prepričanja, da se ni zmotila, ko je rekla, da me ljubi.

Ona je res zelo ljubka deklica in tudi prijazna. Sicer pa — saj jo poznaš. Mislim, da se ne motim, če rečem, da je kot ustvarjena zame.

Da bi le ne prišla vmes zopet kakšna — zmotu.

Končam s pozdravom!

Tvoj Joža.

Sodarska pamet. — Na velesejmu je pregledoval sosed Martin ogromen sod, na katerega dnu je bila vžgana št. 916 litrov. Potem pa si je tiho dejal: "Ampak to mora biti ta sodar zelo pameten dečko, da zna zadeti tako velikost, da pojde v ta sod ravno 916 litrov."

Kot Zeppelin. — V trafiki v Nemčiji: "Zakaj pravite tem cigaram 'Graf Zeppelin'?" "Zato ker so tako drage, tako lahke in tako vznešene kot Zeppelinov zrakoplov."

"No — in tudi zato, da bi jih moralo sto mož vleči, da jih spravijo v akcijo."

Pomota v izbiri. — Dama, vstopivši v zavod za preskrbovanje služb: "Iščem vzgojiteljico za svoje otroke." Upravitelj vlijudno: "Ali vam nismo že pred tednom poslali?" "Da." "Da, spominjam se že. Po njenih nazorih vi ne rabite vzgojiteljice, ampak krotiteljico."

HISA NA PRODAJ.

Proda se dvonadstropna hiša na hribu, 4x4 sobe, ter garaža. Za nadaljnja pojasnila se oglašite na: 3740 S. Clinton Ave., Berwyn, Ill. — (Adv.)

NAROCITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI"

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POSILJATELJEM RAZNIH NAZNAVIL.

Kadar pošljete lista Prosveta kakorikoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej povejte v pismo, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale, in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa raznih imen in drugih stvari, je hočete imeti priobčeno celo vrsto pa to oglas, za katerega se mora plačati, to velja za člane in za nečlane. Nadalje velja tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati, ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno častnikarsko vest, tudi v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate. Isto tako velja za vsa druga naznanila, če se koga liče, ščitene ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se isti priobči in da bo določeno sam plačilo. To pojasnilo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravna mo vsi, družstva, člani, naročniki in upravitelji lista. Prosim, da to upoštevate in se po tem ravna. — Filip Godina, upravitelj.

F. M. Dostojevski: ZLOČIN IN KAZEN

S pouličnim, drhtečim, a še dokaj prijetnim in močnim glasom je prepevala svojo pesem in čakala, da dobi dvojčaka iz branjarije. Razkolnikov je obstal v isti vrsti z dvema ali tremi poslualci, poslualci, potegnili iz šepa petico in jo položil dekletu v roko. Ta je nenadoma prekinila pesem ob najgenijevši in najvišji noti, kakor bi jo odrezala, rezko zaklicala lajnjarju: "Dovolj!" in odšla z njim naprej, do sledeče prodajalne.

"Ali vam ugaja poulično petje?" se je nenkrat obrnil Razkolnikov k nekemu ne več mlademu gospodu, ki je stal poleg njega pri lajni in je bil podoben pohajkovalcu. Ta ga je debelo pogledal in se začudil. "Meni ugaja," je nadaljeval Razkolnikov, a tako, kakor bi govoril vse o čem drugem, nego o pouličnem petju, "meni ugaja petje s spremljevanjem lajne ob hladnem, temnem in vlažnem jesenskem večeru; a vlažen mora biti, ko imajo vsi mimogredoči bledozelene in bojne obraze; ali še boljše je, če pada moker aneg, popolnoma navpično, brez vetra, ali veste? — skozi njega pa silijo plinove svetiljke..."

"Ne vem... Oprostite..." je zamrmral gospod, prestrašen nad Razkolnikovim vprašanjem in čudno njegovo zunanostjo, ter krenil na drugo stran ceste.

Razkolnikov se je napotil dalje in dospel do tistega ogala na Semenuem trgu, kjer sta trgovala meščan in njegova žena, ki sta se takrat razgovarjala z Lizabeto; danes pa ju ni bilo tam. Ko je spoznal ta kraj, je obstal, ozri se naokoli in stopil k mlademu fantu v rdeči arajci, ki je zeval pred vhodom nekega skladišča na moko.

"Tukajle na ogalu trgujeta neki meščan in njegova žena, kaj ne?" "Razne vrste ljudje trgujejo," je odgovoril fant in zvisoka pomeril Razkolnikova z očmi.

"Kako mu je ime?" "Kakor so ga krstili."

"Ali nisi ti iz Zabajaka? Iz katere gubernije si?"

Fant je zopet pogledal Razkolnikova. "Pri nas, vaša svetlost, ni gubernije, nego samo okraj; a tja se je vozil le brat, jaz pa sem moral ostajati doma in zato tudi ne vem, kako se pravi... Prosim velikodušnega oprostjenja, vaša svetlost..."

"Tame gori je jedilnica, kaj ne?" "Da, gostilnica je; biljard imajo tam in tudi priprave se ne manjka..."

Razkolnikov je šel preko trga. Tam je stala na ogalu gosta truma ljudi preprostega stanu; zarinil se je v sredo med nje in si ogledoval obraze. Nekaj ga je mikalo, da bi se začel pogovarjati z vsemi. A ljudje se niso menili zanj, temveč so se pomenkovali sami med seboj in se nabirali v gručo. On je obstal, pomislil in krenil po trotoarju na desno proti V-ski cesti; ko je imel trg za hrbtom, je zavil v postransko ulico...

Tudi prej je še večkrat hodil po tej kratki uličici, ki je tvorila koleno in vodila s trga v Vrtno ulico. Zadnji čas ga je kar vlekel na izprehod po vseh teh krajih, kadar mu je postajalo tesno — "da bi mu bilo še teaneje". Takrat pa je krenil tjakaj brez vsakršnega namena. Tam stoji velika hiša, vsa polna pivnine in drugih prostorov, kjer jedo in pijejo; iz njih so zdajpazda prihajale ženske, oblečene tako, kakor hodijo "k sosedu" — razogla ve in v samih krilih. Na dveh ali treh krajih so se zbirale na trotoarju v skupine, večnoma ob dohodih v prtilice, od koder je držalo po dvoje stopnic v jako zabavne kraje. Iz enega teh se je tisti čas razlegel šum in truš po vsej

ulici; brenkali so na gitaro, peli pesmi in bili sploh jako dobre volje. Velika gruča ženak je bila pred vhom; nekatere so sedele na stopnicah, druge na trotoarju, tretje pa so stale in se razgovarjale. V bližini se je opotekal po trotoarju pijan vojak s svalčico v ustih, ki je hotel nekam iti, a brčkone ni več vedel, kam. Neki raztrganec se je prepiral z drugim raztrgancem, sredi ulice pa se je valjal nekdo, ki je bil pijan do nezavesti. Razkolnikov je obstal pri veliki gruču ženak; te so se razgovarjale s hripavimi glasovi; vse so bile v katanastih oblekah, v čevljih iz kozlovine in razoglave. Nekatere so bile še blizu štiridesetih let, a bile so tudi sedemnajstletne med njimi, akoro vse potolčene okrog oči.

Njega je iz neznanega vzroka zanimalo petje in ves ta šum in truš tam doli. Sililati je bilo, kako med grohotom in ob pesmi, spremljani s gitaro, nekdo obupno poskakoval in plesal in pribijal takt s petami. Razkolnikov je pozorno, mračno in zamišljeno poslual, sklanjal se ob vhodu in radovedno gledal s trotoarja v vežo.

"Zakaj me tepeš, fantič moj, ko nisem nič storila!" se je razlegal tenki glas pevca. Razkolnikovu se je silno zahotelo slisati, kaj pojo, kakor bi vse zaviselo od tega.

"Ali bi šel, ali ne bi?" je premišljeval sam pri sebi. "Smeje se, pijani so. Pa bi se še jaz upiljal!"

"Ali ne pojdete notri, dragi gospod?" ga je vprašala ena izmed ženak z dokaj zvonnim in še ne popolnoma hripavim glasom.

Bila je mlada in ne prenapačna — izjema v tisti skupini.

"Vidiš jo, lepotičico!" je odgovoril on, vzravnal se in se ozrl vanjo.

Ona se je nasmehnila; poklon ji je očitno ugal.

"Vi ste sami tako lepi," je dejala.

"Kako suhi so gospod!" je omenila druga z debelim glasom. "Kakor naravnost iz bolnišnice!"

"O, ve generala hčere z vašimi topimi nosovi!" se je vmešal kmet, ki je pristopil h gruču. Bil je dobre volje; joplč je imel apredaj odpet in njegovo lice se je zvito smejalo. "Tu notri so pa veseli!"

"Idi še ti, ko si že tukaj!" "Pojdem! To je zabava!" In spustil se je navzdol. Razkolnikov je krenil dalje.

"Poslušajte, gospod!" je kriknilo dekle za njim.

"Kaj?" Obšla ga je zadrega.

"Vaš čas bi se rada zabavala z vami, mili gospod, a zdaj si nekako ne upam. Podarite mi šest kopejk za poširek pijače, lepi gospod!"

Razkolnikov je izvlekel iz šepa, kar je zagrabil; bile so tri petice.

"Ah, kako dobri ste, gospod!" "Kako ti je ime?" "Kar za Duklido vprašajte."

"No, kaj pa je to," je izpregovorila ena izmed gruču, odkimavaje Duklidi z glavo. "Ne vem, kako moreš tako prosičati. Meni se zdi, da bi se kar zgrudila od same sramote..."

Razkolnikov je radovedno pogledal ženako, ki je tako govorila. Bila je kozava tridesetletna punica, vsa v modrih lisah, z zateklo vrhno ustnico. Govorila in obsojala je mirno in resno.

"Kje neki," je premišljal Razkolnikov, ko je šel dalje, "kje sem čital, kako neki obsojenec v uri pred svojo smrtjo govori ali mišl, da ako bi imel živeti kje na višini, na skalah, in na tako ozkem parobku, da bi bilo komaj mogoče postaviti nanj dve nogi, a vse naokrog bi bili prepadi, morje, večni mrak, večna samota in večna burja — in ostati tako, stoječ na vatel širokem prostoru, vse življenje, tisoč let, vso večnost — da bi bilo boljše tako živeti, kakor takoj umreti!"

(Dalje prihajajo.)

SALE

Turist: Ali se ni noben velik mož narodil v tem kraju? Vodnik: Kako neki? Tukaj se rodi vsi kot mali otroci.

Med nami dekleti. — "Imam zelo dober spomin za obraze."

"Jaz pa zopet ne. Navadno čez trenotek že ne poznam več človeka, ki so mi ga pravkar predstavili."

"Ne, ampak svoji ženi si bil pa vendar tudi predstavljen?"

"Saj je tudi kmalu po poroki nisem mogel spoznati."

Izvor vragov. — Sedemletni Joško in štiriletni Janezek riste. Mati se čudi, koliko vragov sta narisala in zakaj so nekateri od njih tako majhni.

"Ti so se šele izlegli," razlaga verno mali Janezek.

ZADNJE SKUPNO POTOVANJE

Zadnja večja skupina naših starokrajskih potnikov to poletje odrine iz New Yorka

NA 6. JULIJA T. L.

na priljubljenem francoskem parniku

ILE DE FRANCE

Čas do tega odhoda je torej kratek in zato je skrajni čas za vsakega potnika, ki se namerava pridružiti temu potovanju, da se takoj prijavi. Priglasenih je že znatno število rojakov iz Milwaukeeja, Clevelanda, Chicaga, Pittsburga in drugod. Nudilo se bo torej vsakomur dosti dobre družbe, kar pomenja prijetno potovanje do Ljubljane.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

PRUDENTIAL BANK

(ZAKRAJŠEK & ČESARSK)

622—9th Ave. - - - - - New York, N. Y.

Ta znižana cena knjig Književne Maticе SNPJ.

VELJA DO 1. JULIJA 1929

Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsakdo lahko naroči eno ali več knjig po zelo nizki ceni. Knjige so dobre, poučne in morali bi jih imeti v vsaki hiši.

AMERIŠKI SLOVENCI — ta knjiga obsega 682 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgodovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednote. Knjiga vredna \$5.00 — sedaj\$1.50

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA — izvrstna poučna knjiga za učenje angleščine in razni drugi pojasnili, vredna \$2.00 — sedaj\$0.50

ZAKON BIOGENEZE — ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravne zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50 — sedaj\$0.50

PATER MALAVENTURA V KABARETU — povest iz življenja ameriških frančiškanov in doživljaji rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50 — sedaj\$0.50

KAJEDALCI — povest in slika skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75 — sedaj\$0.50

JIMMIE HIGGINS — zanimiva in krasna povest, spisal dobroznani pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molak, vredna \$1.00 — sedaj\$0.50

Odtirajte ta listek, priložite potrebno svoto v pismo in pošljite na Prosveto.

PROSVETA, 3887 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Prišlečno vam pošljem svoto \$..... kot horočilo za sledeče knjige:

Knjige pošljite na naslov:

Ime..... Naslov.....

Mesto..... Država.....

Prišlečno vam pošljem tudi naročnino za list Prosveta svoto \$.....

Člani S. N. P. J. plačajo za celo leto \$4.80, za pol leta \$2.40 in ne člani pa \$6.00 oziroma \$3.00 za naročnino. (To velja izvenem Chicago, Chicaga in inozemski države.)